

Defensiespecialist Sven Biscop over de missie van de Belgische F-16's

U lijkt niet erg optimistisch over de NAVO-troepenmacht in Afghanistan.

Sven Biscop: "Wat de NAVO er nu doet, zal geen enkel blijvend effect hebben. Als de militairen morgen het land verlaten, valt overmorgen alles in duigen. Off the record geven alle militairen, diplomaten en specialisten dat toe."

Waarom slaagt de NAVO er niet in om de hearts and minds te veroveren van het Afghaanse volk?

"In 2001 slaagden de Amerikanen er vrij snel in om de taliban te verdrijven, daarna zijn ze Irak binnengevallen en raakte Afghanistan bijna vergeten. Ondertussen is het internationale klimaat zo veranderd dat het veel moeilijker zal worden om de Afghanen

J Als de doelstelling van de NAVO blijft om in Afghanistan een moderne democratie uit te bouwen, dan gaat het om een 'mission impossible'

te overtuigen van de goede bedoelingen van het Westen. Wat hebben wij de Afghanen trouwens te bieden? Op economisch vlak alvast weinig tot niets: we zullen niet gauw een Volkswagen-fabriek neerpoten in Kandahar.

"De taliban hebben de tijd aan hun kant. De terroristen weten zeer goed dat de NAVO niet eeuwig zal kunnen blijven, dus wachten ze rustig af. Ze beseffen ook ten volle dat de NAVO niet genoeg manschappen heeft om het land helemaal onder controle te krijgen. Er zijn gewoon niet genoeg buitenlandse boots on the ground en een guerrilla win je niet vanuit de lucht. De huidige patstelling kan voor hen nog jaren duren: zij kunnen ons nooit verslaan, wij kunnen hen nooit definitief uitschakelen."

De NAVO vecht er tegen beter weten in?

"Als de doelstelling van de NAVO blijft om er een moderne democratie uit te bouwen, dan gaat het om een *mission impossible*: de achterdeur naar Pakistan staat wijd open, de Iraakse burgeroorlog blijft een inspiratiebron voor de Afghaanse rebellen en de overheid beschikt over maar weinig degelijke mensen om het land overeind te houden."

Zijn er eigenlijk alternatieven?

"Misschien zou de NAVO zichzelf andere doelstellingen moeten opleggen. Die bescheidener, maar ook haalbaarder zijn. Het lijkt me doenbaar om ervoor te zorgen dat Afghanistan geen toevluchtsoord meer is voor Al Qaida- en talibanstrijders. Dan zullen we wel moeten leven met een minder democratisch regime in dat land, maar die doelstelling kunnen we tenminste realiseren. Hier spreekt een cynische realpolitiker, dat beseft ik, maar het heeft evenmin zin om zonder overtuiging verder te ploeteren."

"Eigenlijk zijn we in Afghanistan niet erg eerlijk bezig. De lidstaten van de NAVO doen alleen maar alsof ze geloven in hun strategie. Hoe eerlijk is het om militairen op een gevaarlijke missie te sturen als je er zelf niet in gelooft? Er sneuvelen daar wel mensen. Daarom zouden de Europese landen een grondig debat moeten voeren over de opportuniteit van deze missie. Alleen ontbreekt het de Europeanen aan politieke durf om die discussie te voeren omdat niemand de Amerikanen echt voor het hoofd wil stoten. We moeten niet voor ons plezier ingaan tegen de Amerikanen, wel onze eigen standpunten durven in te nemen. Europa blijft vaak veel te timide."

'We zullen niet gauw een Volkswagenfabriek neerpoten in Afghanistan'

Defensiespecialist Sven Biscop, onderzoeker aan het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen (Egmont) in Brussel, heeft weinig vertrouwen in een goede afloop voor de Afghaanse missie van de Belgische F-16's die vandaag start. 'Geen enkele NAVO-lidstaat gelooft nog dat we de juiste strategie volgen in Afghanistan. Hoe eerlijk is het dan om militairen op een gevaarlijke missie te sturen?'

DOOR TINE PEETERS / FOTO YANN BERTRAND

Kenners voorspellen het einde van deze NAVO als deze operatie niet slaagt. Dreigt Afghanistan 'het Vietnam van de NAVO' te worden?

"Zo grof zou ik het niet durven te stellen (*lacht*). Ik geloof niet in het einde van de NAVO, maar een mislukking zal zeker niet goed zijn voor haar imago. De bewering over 'het einde van de NAVO' dient eigenlijk om druk te zetten op de lidstaten om meer te doen, wat alleen maar contraproductief werkt. Die kenners zouden beter niet zo hard roepen, want zo vergroten ze enkel de imagoschade."

Hoeveel gevaar lopen Belgische militairen?

"Elke missie is gevaarlijk. Zelfs in de zogezegd veilige gebieden van Afghanistan is er altijd kans op slachtoffers. De missie op de luchthaven in Kaboel zou weinig risicovol zijn, maar als de soldaten daar op wacht staan aan de poort, is dat helemaal geen lachertje. Voor de F-16-piloten in Kandahar blijft het risico natuurlijk nog veel groter."

Komen er bodybags terug uit Kandahar, zoals de oppositie beweert?

"Er kunnen zeker bodybags terugko-

men uit Afghanistan, maar dat is geen argument om niet deel te nemen aan deze missie. Ik vind niet dat het Belgische leger zich volledig moet onthouden van gevechtsoperaties. Alleen, als we aan gevechtsoperaties deelnemen, moeten die zeer weloverwogen en uitgekiend zijn. We moeten zeker zijn dat we niet alleen 'voor de goede zaak' vechten, maar er ook van overtuigd zijn dat die goede zaak haalbaar is."

De families van de vermoorde para's in Rwanda publiceerden in Le Soir een open brief waarin ze aan de kaak stelden dat De Crem

de conclusies van de Rwanda-commissie negeert. Ze brachten in herinnering dat een groot deel van de problemen in Rwanda te maken had met de slecht gedefinieerde en weinig expliciete rules of engagement. Hebben ze een punt?

"De NAVO heeft net een veel duidelijker en sterker mandaat dan de blauwhelmen in Rwanda. Met 'sterk' bedoel ik dat de militairen veel mogen doen, wat hun veiligheid vergroot. In Rwanda was dat niet zo."

Lopen de Belgische F-16's niet het risico dat ze zullen worden meegezogen in de Amerikaanse strijd tegen het terrorisme?

"Er ligt een grijze zone tussen de Operation Enduring Freedom van de Amerikanen en de NAVO-troepenmacht. Binnen de NAVO zit je ook met de talloze beperkingen die de deelnemende lidstaten zichzelf opleggen. Heel veel landen willen vooral zo weinig mogelijk doen in Afghanistan. In theorie beschikt de NAVO-commandant over veel meer troepen dan hij in werkelijkheid kan inzetten. Bovendien gaan die strikte, nationale beperkingen in tegen wat een multinationale operatie zou moeten zijn: een coherente strijdmacht. Die NAVO-lidstaten zouden het volste vertrouwen moeten hebben in de commandant, maar dat is hier duidelijk niet het geval."

J Ik vind niet dat het leger zich volledig moet onthouden van gevechtsoperaties. Maar als we eraan deelnemen, moeten ze zeer weloverwogen en uitgekiend zijn

Ziet u grote verschillen tussen defensie minister Pieter De Crem (CD&V) en zijn voorganger André Flahaut (PS)? Volgens professor Rik Coolsaet maakt hij gebruik van het huidige machtsvacuüm in België om aan te schurken tegen de Amerikanen.

"De Crem wordt tegengehouden door het krappe budget van Defensie. Hij zit in een budgettair keurslijf, waardoor hij in de praktijk niet veel verschil kan maken met Flahaut."

"Je kunt het Belgische leger het best vergelijken met een NMBS met te weinig geld. Bij die NMBS is er wel genoeg geld om het personeel te betalen, de treinen te onderhouden en af en toe een nieuw treinstel te kopen, maar te weinig om de treinen te laten rijden."

Het Belgische leger is niet het enige dat moeite heeft om rond te komen. Het leger van de meeste Europese landen zit in het slop.

"Iedereen weet waarnaartoe, maar niemand heeft het geld om er te geraken. In heel Europa zijn er twee miljoen militairen die samen 200 miljard euro kosten. Maar slechts 10 à 15 procent daarvan is inzetbaar. Met de 80.000 Europese militairen die nu deelnemen aan operaties, zitten we dus aan ons absolute maximum, want je moet je manschappen kunnen aflossen. Alleen een verder uitgebouwd Europees leger zou ervoor kunnen zorgen dat we een kwantumsporg maken. Een probleem: alleen België en Luxemburg zien die piste echt zitten, en zij bezitten niet echt voldoende kritische massa om hun wil op te leggen. Nochtans zouden de leden van de EU dan op niveaus kunnen meespelen die nu buiten hun bereik liggen. Eigenlijk hebben de Europese landen nu vooral de macht om weinig te doen. Die schijnsovereiniteit kunnen ze, jammer genoeg, maar moeilijk opgeven."